

Discurs d'acceptació del Premi Ramon Margalef *per Paul R. Ehrlich*

Paul R. Ehrlich (Filadèlfia, Pennsilvània, Estats Units d'Amèrica, 1932) és un científic de prestigi, especialitzat en Lepidoptera (papallones), molt conegut com a investigador sobre la superpoblació humana i autor de llibres d'aquesta matèria, entre els quals destaca *The Population Bomb* (1968). Actualment és professor d'estudis de poblacions al departament de Ciències biològiques de la Stanford University.

Al llarg de la seva carrera professional ha obtingut nombrosos premis, entre ells el Crafoord, el 1990 i compartit amb el biòleg E.O. Wilson, que atorga la Reial Acadèmia Sueca de Ciències a eminents científics els camps d'estudi dels quals no es corresponen amb les categories clàssiques del Premi Nobel.

És amb joia i humilitat que accepto un premi que porta el nom d'un dels meus herois, el difunt Ramon Margalef, el gran pioner de la ciència mediambiental a la Península Ibèrica. La carrera del professor Margalef hauria pogut servir de model per a la meua. Es va passar la vida intentant aclarir la complexitat de les interaccions ecològiques i fent que els estudiants les entenguessin. Des del meu punt de vista, igual d'impressionant que el fet de convertir-se en un dels ecòlegs més destacats de tots els temps és que el professor Margalef aplicués una nova perspectiva a les complexitats dels sistemes humans i socials. Va promoure la teoria que –en termes d'avui– el complex sistema adaptatiu social, econòmic i polític de la humanitat estava completament

contingut dins del complex sistema adaptatiu de la biosfera.

Em vaig familiaritzar amb la visió general de l'ecologia del professor Margalef d'una manera poc usual. Fa uns vint anys, quan el meu grup de recerca es va començar a centrar en la preservació de la diversitat biològica als tròpics, vam iniciar la nostra feina a Costa Rica. Vaig exigir que tots els meus estudiants aprenguessin castellà, per cortesia envers la gent amb qui havíem de treballar. Una de les primeres coses que vaig fer va ser llegir el llibre de text de Margalef, *Ecología*, amb un diccionari de castellà al costat. Em sap greu dir que els meus esforços no van tenir gaire èxit –amb 55 anys potser ja s'és massa gran per aprendre de debò una llengua nova. Tot i que vaig estudiar castellà, els meus estudiants de doctorat aviat el van parlar millor que jo. És típic en les meves experiències amb els estudiants: els insto a fer quelcom i aviat em superen. La meua mare va ser una erudita en grec i llatí, i va exercir una gran influència sobre mi. Em va inculcar la importància de ser alhora escèptic i franc, i d'estar disposat a discrepar, i sempre he intentat fomentar el mateix enfocament en els meus estudiants. Com a resultat, he tingut l'honor de crear el meu propi grup de crítics durs, però amables.

Quan, a partir de les meves experiències al camp amb pesticides i amb canvis en l'ús del terreny, vaig quedar convençut que la humanitat anava per mal camí, i que quan es van començar a discutir els problemes ambientals s'ignorava el factor de la població, vaig seguir el consell de la meua mare i vaig començar a parlar clar. Quan l'Anne i jo vam escriure *The Population Bomb* el 1968, vaig pensar que estava fent malbé la meua carrera científica. En aquella època, se suposava que els científics s'havien de cenyir

a les seves especialitats i no intentar informar el públic sobre qüestions científiques i socials. Posteriorment, una de les coses que més em va encorajar va ser veure com era de ridícula la meva por. Aviat va quedar clar que tots els meus col·legues importants també estaven preocupats pels problemes ambientals de la humanitat, i estaven encantats que hagués escrit un llibre per al gran públic i que hagués emprat els mitjans de comunicació de masses per promoure el missatge. Per exemple, havia tingut una sèrie de discussions tècniques amicals amb Ernst Mayr, degà dels evolucionistes americans, però després que publiquéssim *The Population Bomb*, aproximadament cada any rebia una carta d'ell que deia "tens tota la raó: persevera".

Tota la meva recerca de camp posterior, i la feina de molts científics ambientals, encara em va convèncer més de la desesperança de la greu situació de la humanitat. I no cal dir que els esforços resultants per conduir la humanitat cap a la sostenibilitat han estat una empresa de la comunitat. Molts col·legues i estudiants m'han ajudat en cada etapa del camí. Diversos d'ells van ser cofundadors amb mi de l'ONG *Zero Population Growth* (ZPG), que va tenir un impacte perceptible en les actituds envers la població als Estats Units, i van ajudar a dirigir ZPG durant els primers anys. I molts altres col·legues han format part d'un "grup de germans" que lluita contra el corrent de destrucció ambiental. Molts dels meus estudiants han format part del grup, i alguns han passat a tenir papers importants com a científics. Potser els més significatius han estat Michael Soulé, que va tenir un paper decisiu a obrir el camp de la biologia de la conservació i actualment és una figura central del *Wildlands Project*, i Gretchen Daily, que va posar les bases de la biogeografia del camp i va fundar el *Natural Capital Project*, transformant així els intents anteriors per conservar la biodiversitat i mantenir els serveis de l'ecosistema. Estic molt en deute amb tots els meus estudiants. A més, també estic en deute amb els meus mentors Charles Birch, Charles Michener i Robert Sokal, que han tingut una gran influència en el meu pensament. I, naturalment, jo no estaria aquí sense la col·laboració i el suport de la meua dona des de fa 55 anys, la doctora Anne H. Ehrlich, que és amb nosaltres avui.

En els darrers quaranta anys, molts més estudiants i col·legues meus, i gent de totes les professions i condicions socials, s'han unit a la batalla per encarrilar la humanitat cap a la sostenibilitat. Hem anat contra l'ordre establert insistint que el creixement de la població era un factor clau en les dificultats –una visió que encara comporta un desacord violent, però que a poc a poc es torna a fer un lloc entre l'opinió pública. També hem adoptat la visió molt poc popular que el consum excessiu és un factor clau en el deteriorament ambiental. Els esforços per convèncer el públic que els problemes ambientals són seriosos s'han vist recompensats per un ràpid canvi social sense precedents. D'aquesta manera, aquests temes s'han vist catapultats a l'escenari polític i en poques dècades es troben incrustats en la consciència de centenars de milions de persones d'arreu. Ara bé, els factors causants del consum de la població encara es reconeixen poc, i, malauradament, tot i la rapidesa amb què les qüestions ambientals han entrat al discurs públic, la situació ambiental s'ha anat deteriorant encara més ràpidament.

Els honoraris del Premi Margalef es dediquen a ajudar a accelerar la conversió necessària de la humanitat en una espècie en equilibri amb el seu entorn. Estic convençut que si el professor Margalef estigués amb nosaltres avui, estaria d'acord amb mi que l'escala del complex sistema adaptatiu humà és actualment tan gran que interacciona d'una manera important amb el sistema biosfèric, i posa en perill l'estabilitat de tots dos. Els progressos recents per entendre el trastorn del clima, la toxificació de la Terra, els impactes ecològics de les armes nuclears i l'amenaça de les pandèmies es troben entre altres senyals d'alerta que la humanitat no gosa ignorar. Crec que avui el professor Margalef em faria costat quan us insto a participar al *Millennium Assessment of Human Behavior* (MAHB), que tot just comença, per ajudar a encaminar la nostra cultura cap a la sostenibilitat. A parer meu, és com una darrera oportunitat per a la humanitat; trontollem al límit d'una catàstrofe enorme. Com desitjaria que el professor Margalef fos aquí per posar el seu gran intel·lecte i entusiasme al servei dels esforços del MAHB. Desitjo que l'honor que m'han conferit en nom seu ens ajudi a tirar endavant aquesta iniciativa.